

Amasya Üniversitesi
Eğitim Fakültesi Dergisi
6(1), 134-165, 2017
Özgün araştırma makalesi

<http://dergi.amasya.edu.tr>

Okul Öncesi Eğitime İlişkin Okul Müdürlerinin Görüşlerinin İncelenmesi**

Emine Sildir^{1,*} ve Uğur Akın²

¹Amasya Üniversitesi, Türkiye

²Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Türkiye

Alındı: 30.09.2016 - Düzeltildi: 16.03.2017 - KabulEdildi: 21.03.2017

Atf: Sildir, E. & Akın, U. (2017). Okul Öncesi Eğitime İlişkin Okul Müdürlerinin Görüşlerinin İncelenmesi. *Amasya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 6(1), 134-165.

Öz

Araştırmanın temel amacı bağımsız anaokulu müdürleri ile bünyesinde anasınıfı bulunan ilkokul müdürlerinin okul öncesi eğitime ilişkin görüşlerini belirlemektir. Araştırmada nitel yöntem kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu 2013-2014 eğitim-öğretim yılında Tokat ili merkez ve ilçelerinde görev yapan on anaokulu müdürü ile bünyesinde anasınıfı bulunan on ilkokul müdürü oluşturmaktadır. Veriler açık uçlu sorulardan oluşan yarı yapılandırılmış görüşme formu aracılığıyla toplanmış ve içerik analizi ile analiz edilmiştir. Araştırma sonuçlarına göre, genel olarak okul

*Sorumlu yazar: Tel.: 358 2040016, E-posta: emine.sildir@amasya.edu.tr

**Bu çalışma "Bağımsız Anaokulu Müdürleri ile Bünyesinde Anasınıfı Bulunan İlkokul Müdürlerinin Okul Öncesi Eğitime İlişkin Görüşleri" başlıklı tezsiz yüksek lisans bitirme projesinden üretilmiştir.

ISSN: 2146-7811, ©2017

müdürleri okulöncesi eğitimin gerekliliği konusunda hem fikirdir. Okul müdürlerine göre okul öncesi eğitimin amacı çocuğun çok yönlü gelişimini desteklemek ve çocuğu toplumsallaştırmak olmalıdır. Okul müdürleri, okul öncesi eğitim programının hem olumlu hem de olumsuz yönlerinin olduğunu düşünmekte; öğretmenlerden kendilerini mesleki olarak geliştirmelerini, olumlu mesleki tutum ve olumlu kişilik özellikleri sergilemelerini beklemekte; okul öncesi eğitimin temel problemlerini maddi yetersizlik, velilerle yaşanan problemler, personel problemleri ve çalışma saatleri başlıkları altında ele almaktadır. Okul öncesi eğitimin daha nitelikli hale getirilmesi için destekleyici politikalar geliştirilmesi, maddi eksikliklerin giderilmesi ve eğitimin niteliğinin artırılması önerilmektedir. Okul müdürlerinin eğitimin niteliğini arttırmak için yaptığı çalışmalar; öğretmen çalışmaları, fiziksel çalışmalar, öğrenci çalışmaları ve tanıtım çalışmaları başlıkları altında toplanmaktadır. Araştırma sonuçları, ilkökul müdürleri ile anaokulu müdürlerinin okul öncesi eğitime ilişkin görüşlerinde bazı benzerlik ve farklılıklar olduğunu göstermiştir.

Anahtar Kelimeler: Okul Öncesi Eğitim, Anaokulu Yönetimi, İlkokul Yönetimi

Giriş

Günümüzde eğitimciler arasında, okul öncesi eğitimin gerekliliğinin, çocukların tüm gelişim alanlarında desteklenebilmesi yönünden genel olarak kabul gördüğü söylenebilir. Bunun da ötesinde okulöncesi eğitim, eğitimin en önemli yılları olarak kabul edilmektedir (Poyraz ve Dere, 2003). Okul Öncesi Eğitim Programı (MEB, 2016a), çocuğun erken yaşam deneyimlerinin önemine değinmektedir. Aynı programda okul öncesi eğitimin, çocuğun okula, öğrenmeye ve kendi becerilerine dair geliştireceği tutumlarını belirlediğine, okul başarısını etkilediğine vurgu yapılmıştır. Thwaites (2008) hayatın ilk yıllarında mümkün olan en iyi temeli vermenin, çocuklara hayatları boyunca kendi yolculuklarında sosyal ve duygusal sağlığa ulaşmalarında olumlu etki ve deneyimler sağlayacağını dile getirmiştir.

Barnett (1992, 1993), okul öncesi eğitimin çocuğun hem ilerleyen eğitim hayatında hem de yaşamında dengeleyici bir rolü olduğunu belirtmektedir. Buna göre, sosyoekonomik açıdan eşit olmayan şartlardan gelen çocuklar için okul öncesi eğitim olumlu bir rol oynamaktadır. Sosyoekonomik olarak elverişsiz şartlardan genel çocuklardan okul öncesi eğitime devam edenlerin hem eğitim hem de sosyal yaşamları olumlu yönde etkilenmektedir. Yaşar ve Aral'ın (2010) araştırması, okul öncesi eğitime devam eden çocukların yaratıcı düşünme becerilerinin devam etmeyenlere göre anlamlı biçimde daha yüksek olduğunu göstermektedir.

Çocuğun gelişimi açısından bu derece önemli görülen okul öncesi eğitimin istenilen nitelikte verilebilmesi ve belirlenen amaçlara ulaşmasında birçok kritik etkenden söz edilebilir. Ailenin sosyoekonomik düzeyi, eğitime bakışı, okul öncesi eğitim öğretmenlerinin niteliği ve başka bazı değişkenler bu sürecin işleminde kritik önemde görülebilir. Bununla birlikte, Çiçek Sağlam, Alımtirin ve Yancı (2009)'nın da belirttiği gibi, okuldaki eğitim-öğretim faaliyetlerinin başında okul yöneticileri bulunmaktadır ve hem öğrencilerin hem de öğretmenlerin başarısında başat etken okul yöneticisi olarak değerlendirilebilir. Gülmez ve Yavuz (2016) eğitim hizmetlerinin üretilmesinde madde ve insan gücünün yönlendirilmesi konusunda eğitim yönetiminin önemli bir işleve sahip olduğunu belirtmişlerdir. Dolayısıyla, okul öncesi eğitimin yönetimi konusu, çocuğun gelişimi açısından kritik önemde görülen okul öncesi eğitimle ilgili önemli bir araştırma alanı olarak görülmektedir.

Okul müdürü, okuldaki tüm eğitim öğretim faaliyetlerinin planlanmasından, gerçekleştirilmesinden ve değerlendirilmesinden birinci derece sorumlu olan kişidir (Balıkçı, Aypay ve Akbaşı, 2016). Turan (2016) araştırmasında anaokullarında, eğitim-öğretim faaliyetlerinin yürütülmesinde karşılaşılan sorunların öğretmen, yönetici ve eğitim sisteminden kaynaklı sorunlar olduğunu anlaşıldığını belirtmiştir.

Türkiye’de okul öncesi eğitim kurumlarının işleyişleri Millî Eğitim Bakanlığı Okul Öncesi Eğitim ve İlköğretim Kurumları Yönetmeliği’ne (MEB, 2014) göre düzenlenmektedir. Bu yönetmeliğe göre, okul öncesi eğitim kurumu anaokulu, anasınıfı ve uygulama sınıfını ifade etmektedir. Millî Eğitim Bakanlığı Eğitim Kurumları Yöneticilerinin Görevlendirilmelerine Dair Yönetmelik’e (MEB, 2015) göre yöneticilerin görevlendirilmesinde, görevlendirileceği eğitim kurumunun türü itibari ile öğretmen olarak atanabilecek nitelikte olmak gerekmektedir. Bu şart anaokulu müdürlerinin okul öncesi eğitimi alanından gelmelerini sağlarken; ilköğretim müdürleri sınıf öğretmenliği ya da ilgili diğer alan öğretmenliklerinden gelmektedir. 2015-2016 yılı istatistikleri okul öncesi eğitime devam eden 1.209.106 öğrenciden yalnızca 483.522’sinin bağımsız anaokullarında eğitim gördüğünü göstermektedir. Okul öncesi eğitime devam eden öğrencilerin 725.584’ü ise anasınıflarında eğitim görmektedir (MEB, 2016b: 49). Bu rakamlar okul öncesi eğitime devam eden öğrencilerin % 60’ının branşı okul öncesi eğitim olmayan okul müdürleri tarafından yönetilen okullara devam ettiğini göstermektedir.

Ashima ve Naik’in (2010:9) belirttiği gibi, günümüzde herhangi bir eğitim kurumu için o kurumda eğitimin nasıl yönetildiği oldukça önemlidir. Ashu (2014:1) nitelikli liderliğin okulların etkililiğinde önemli bir fark yaptığını değinmektedir. Turan, Yıldırım ve Aydoğdu (2012:64), başarılı okul müdürlerinin özelliklerinden bahsederken, etkili liderlik davranışı, iyi iletişim becerileri, grup dinamiği ve yönetimi, müfredatı değerlendirme, örgütlenme ve planlama gibi görevlerinin yanında öğretmenlerin öğretimsel becerilerinin geliştirilmesi doğrultusunda etkili bir rehberlik yapması beklendiğinden de söz etmişlerdir. Yörük ve Akalın-Akdağ (2010: 67) okullarda, öğretim liderliği rollerine gerekli önem verilerek, eğitim-öğretimin kalitesinin artırılabilirliğini dile getirmişlerdir. Ulusal eğitim politikalarının başarısının ya da başarısızlığının en önemli göstergesi okul düzeyindeki uygulamadır. Politikaların okul düzeyinde başarıyla uygulanabilmesi ise okul müdürlerinin niteliği ile doğrudan

ilişkilidir (Karataş, 2016). Araştırmacıların birleştiği nokta, eğitim örgütlerinin yönetiminde etkili bir liderlik gerektiği ve bu liderliğin doğrudan öğretim becerilerini de etkilemeye yönelik olması gerekliliği olarak anlaşılmaktadır. Oysa okul öncesi eğitim öğretmenlerinin mesleki gelişimlerini destekleyecek nitelikte bir liderliğin alan uzmanı okul müdürlerince daha iyi sergilenebileceği düşünülebilir. Öğretimsel liderliğin yanında, alandan gelen okul müdürlerinin okul öncesi eğitim öğretmenleri ile daha iyi iletişim kurabilecekleri, onları daha iyi anlayabilecekleri de ileri sürülebilir. Ancak alanyazın incelendiğinde bu varsayımları destekleyecek araştırmalara gereksinim olduğu görülmektedir.

Bu araştırmada bağımsız anaokulu müdürleri ile bünyesinde anasınıfı bulunan ilkokul müdürlerinin okul öncesi eğitime ilişkin görüşleri karşılaştırmalı olarak incelenmiştir. Araştırmada şu sorulara yanıt aranmıştır:

1. Okul müdürlerinin okul öncesi eğitimin gerekliliği hakkındaki görüşleri nelerdir?
2. Okul müdürlerinin okul öncesi eğitimin amaçlarına ilişkin görüşleri nelerdir?
3. Okul müdürlerinin okul öncesi eğitimde uygulanan programa ilişkin görüşleri nelerdir?
4. Okul müdürlerinin okul öncesi öğretmenlerinden beklentileri nelerdir?
5. Okul müdürlerinin okul öncesi eğitimdeki temel sorunlara ilişkin görüşleri nelerdir?
6. Okul müdürlerinin okul öncesi eğitimin daha nitelikli hale getirilebilmesi için önerileri nelerdir?
7. Okul müdürlerinin okullarında okul öncesi eğitimi geliştirmek için somut olarak yaptığı çalışmalar nelerdir?

Yöntem

Araştırma Modeli

Çalışmada nitel araştırma geleneği içinde yer alan çoklu durum deseni kullanılmıştır. Durum çalışmalarında çalışmaya konu olan bireyin kendisi analiz birimini oluşturur. Durum

çalışmaları benzer özellikler gösteren birden fazla bireyin çalışmaya katılmasıyla çoklu durum çalışması biçiminde de desenlenebilir (Yıldırım ve Şimşek, 2008). Bu araştırma, bağımsız anaokullarıyla bünyesinde anasınıflı bulunan ilkökul müdürlerinin okul öncesi eğitime ilişkin görüşlerinin belirlenmesinde okul müdürlerinin analiz birimi olarak ele alındığı çoklu bir durum çalışması biçiminde desenlenmiştir.

Çalışma Grubu

Araştırma kapsamında Tokat İli bağımsız anaokullarında çalışan 10 anaokulu müdürü ile bünyesinde anasınıflı bulunan ilkökullarda çalışan 10 ilkökul müdürünün görüşleri alınmıştır. Okul müdürlerinin 6'sı kadın, 14'ü erkektir. Müdürlerin yaş ortalamaları 39,6 iken meslekteki kıdemlerinin ortalaması 16,2 yıldır. Okul müdürlerinin 7'si okul öncesi öğretmeni, 7'si sınıf öğretmeni, 3'ü rehber öğretmen, 2'si Türkçe öğretmeni ve 1'i de matematik öğretmenidir. Okullarda bulunan anasınıflı sayısı 1 ile 10 arasında değişmekte olup okul başına ortalama 3,6 sınıf düşmektedir. Çalışma grubunun oluşturulmasında araştırmanın amacına hizmet edeceği düşünülen ve kolay ulaşılabilir, istekli okul müdürlerinin seçilmesine olanak tanıyan amaçlı örnekleme tekniklerinden tabakalı amaçlı örnekleme kullanılmıştır. Tabakalı amaçlı örnekleme, ilgilenilen belli alt grupların özelliklerini göstermek, betimlemek ve bunlar arasında karşılaştırmalara olanak sağlamak amacıyla işe koşulmaktadır (Büyüköztürk, Kılıç Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2012: 91). Bu çalışmada bağımsız anaokulu müdürleri bir tabakayı oluştururken ilkökul müdürleri diğer tabakayı oluşturmaktadır.

Veri Toplama Aracı

Veri toplama aracı olarak araştırmacılar tarafından hazırlanan kişisel bilgi formu ile yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Okul müdürlerinin okul öncesi eğitime ilişkin görüşlerini öğrenebilmek için açık uçlu sorulardan oluşan 20 adet soru belirlenmiştir. Bu soruların oluşturulmasında alanyazın ve araştırmacıların amacı etkili olmuştur. Formun geçerliliği için okul öncesi eğitim ve eğitim

yönetimi alanlarından 3 uzmanın görüşüne başvurulmuştur. Uzman görüşleri dikkate alınarak sorularda düzenlemeler yapılmıştır. Bu kapsamda benzer nitelikli olan sorular tek başlık altında toplanarak kısaltılmıştır. Ardından uzman görüşleri ve soruların araştırmanın amacına hizmet etme durumları birlikte hesaba katılarak yedi soru seçilmiş ve görüşme formuna son biçimi verilmiştir. Açık uçlu sorular, katılımcılardan serbestçe cevap vermeleri istenildiğinde tercih edilir. Yapılandırılmamış sorular araştırmacıya daha geniş ve ayrıntılı bilgi vermesine karşın analiz sürecinde bazı zorluklara da neden olmaktadır (Büyüköztürk, Kılıç Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2012). Bu nedenle yarı yapılandırılmış bir görüşme formu tercih edilmiştir.

Veri Toplama Süreci

Araştırmayı kabul eden okul müdürleri ile görev yaptıkları okullarda yüz yüze görüşmeler yapılarak kişisel bilgilerin gizli tutulacağı açıklaması yapılmıştır. Veri toplama sürecinde okul müdürlerine, öncelikle yapılan araştırma hakkında ön bilgi verilmiş, araştırmanın konusu ve amacı açıklanmıştır. Ardından yarı yapılandırılmış görüşme formu okul müdürlerinin isteği doğrultusunda yazılı olarak sunulmuş ve her bir soruda öğrenilmek istenilenler okul müdürlerine ayrıntılı olarak açıklanmıştır. Tüm bu çalışmalar anaokulu müdürlüğü deneyimi olan ve veri toplama sürecinde okul öncesi öğretmenliği yapan araştırmacı tarafından gerçekleştirilmiştir. Araştırmacılar halen okul öncesi eğitimi ve eğitim yönetimi alanlarında çalışmalarını yürütmektedir. Bu yönüyle araştırmacıların araştırmaya konu edilen temel problemleri gözleme olanağı bulduğu söylenebilir.

Verilerin Analizi

Araştırmada okul müdürlerinin görüşlerini öğrenebilmek için toplanan verilerin analizinde nitel veri analizlerinden biri olan içerik analizi kullanılmıştır. Büyüköztürk ve diğ. (2012) göre içerik analizi, belirli kurallara dayalı kodlamalarla bir metnin bazı sözcüklerinin daha küçük içerik kategorileri ile özetlendiği sistematik, yinelenebilir bir tekniktir. Verilerin

analizinde izlenecek yolu Yıldırım ve Şimşek (2008) dört basamakta ifade etmiştir. Bunlar; verilerin kodlanması, temaların bulunması, kodların ve temaların düzenlenmesi, bulguların tanımlanması ve yorumlanmasıdır. Araştırmada verileri kategorilere ayırmadan önce, anaokulu ve ilkokul müdürlerinin her bir maddeye vermiş oldukları cevaplar alt alta sıralanmıştır. Sonrasında katılımcıların görüşme sorularına verdikleri cevaplar öncelikle tüm yöneticilerin birinci soruya ilişkin yanıtları okunmuştur. Bu sırada farklı her ifade bir kategori olarak belirlenmiştir. Aynı anlama gelen ifadeler için ortak kategoriler belirlenmiştir. Katılımcıların görüşlerinin ne yönde olduğunu belirlemek üzere de kategorilerin tekrarlanma sıklığı not edilmiştir. Sonrasında kategorilerin de kendi içlerinde konu bazlı temalara göre gruplandırılmaları yapılmıştır. Bu işlem tüm sorular için sırasıyla gerçekleştirilmiştir. Veri analizi sürecinin geçerliği ve güvenilirliği için de bir dizi işlem takip edilmiştir. Öncelikle tüm analiz süreci araştırmada ayrıntılı biçimde raporlanmıştır. İçerik analizi ile oluşturulan kod ve temalar bir başka alan uzmanı tarafından tekrar oluşturulmuş ve araştırmacı ve uzmanın oluşturduğu kod ve temaların büyük ölçüde uyum gösterdiği görülmüştür. Bunun yanında ortaya çıkan sonuçlar bazı katılımcılarla paylaşılmış ve ortaya çıkan sonuçların anlatılmak istenen görüşleri yansıttığı konusunda mutabakata varılmıştır. Son olarak, araştırma raporunda katılımcı görüşlerini yansıtan doğrudan alıntılar verilerek kod ve temalar örneklendirilmiştir. Doğrudan alıntılarda anaokulu müdürleri A1-A10, ilkokul müdürleri ise İ1-İ10 biçiminde kodlanmıştır.

Bulgular

Bu başlık altında araştırma soruları ile koşut biçimde her bir soruya verilen yanıtların içerik analizi sonuçları tablolar ve doğrudan alıntılarla desteklenerek sunulmuştur.

Okul öncesi eğitimin gerekliliği

Araştırma kapsamında katılımcılara okul öncesi eğitimin gerekli olup olmadığı ve bu görüşlerinin nedenleri

sorulmuştur. Katılımcıların yanıtları içerik analizi ile incelenmiş, sonuçlar Tablo 1’de özetlenmiştir.

Tablo 1. Okul öncesi eğitimin gerekliliği

Temalar	Kategoriler	f	
		AO	İO
Çok yönlü gelişimi desteklediği için gereklidir (f= 54)	Çocukların gelişimlerini desteklediği için (A2, A3, A4, A5, A6, A7, A9, A10, İ1, İ5, İ7,İ8, İ9, İ10)	8	6
	Çocukların sosyalleşmesini sağladığı için (A2, A3, A4, A5, A6, A9, A10, İ4, İ5, İ9, İ10)	7	4
	Çocukları ilkokula hazırladığı için (A2, A5, İ3, İ5, İ7, İ8, İ10)	2	5
	Akranlarıyla zaman geçirmesini sağladığı için (A3, A5, A6, A8, A10, İ9)	5	1
	0-6 yaş dönemindeki gelişmenin hızlı olduğu için (A4, A5, A7, A10, İ1, İ2)	4	2
	Uyumlu çocuklar yetişmesine yardımcı olduğu için (A9, İ8, İ9, İ10)	1	3
	Çocukların gizil güçlerini ortaya çıkardığı için (A9, İ4)	1	1
	İyi bir ortam sunduğu için (A1)	1	-
	Çocukların özgüven kazanmasına yardımcı olduğu için (A9)	1	-
	Annelerin çocuk yetiştirmedeki yetersizliğine çare olduğu için (A4)	1	-
Olumlu değerler kazandırdığı için gereklidir (f= 17)	Çocuklara olumlu davranış kazandırdığı için (A1, A2, A5, A7, A8, A10, İ4, İ6)	6	2
	Çocuklara paylaşmayı öğrettiği için (A3, A4, A5, A8, A10, İ4)	5	1
	Toplumsal değerleri öğrettiği için (A2, İ4)	1	1
	Çocuklara sorumluluk duygusunu öğrettiği için (A5)	1	-

Tablo 1’de görüldüğü gibi, okul müdürleri okulöncesi eğitimin gerekliliği konusunda hemfikirdir. Katılımcılar, okul öncesi eğitimin gerekliliğini, çok yönlü gelişimi desteklemesi ve olumlu değerler kazandırması olmak üzere iki temel nedene bağlamışlardır. Kategoriler incelendiğinde, ilk sıralarda okul öncesi eğitimin çocukların gelişimini sağlaması ve

sosyalleşmelerine yardımcı olması cevapları dikkat çekmektedir. Sorumluluk duygusu ve özgüven kazandırması, çocuğa iyi bir ortam sunması ve annelerin bu süreçte yetersiz kalması ise yalnızca branşı okul öncesi olan okul müdürlerince dile getirilen konular olmuştur. Katılımcıların bu konulardaki görüşlerini yansıtan bazı ifadeler aşağıda verilmiştir.

A8: *Çocuklarda bu yaşlarda temel alışkanlıkların kazanıldığı, zekâ gelişiminin %70'lik kısmının tamamlandığı için okul öncesi eğitimin zorunluluk olduğunu düşünüyorum.*

A4: *İnsan gelişiminin %80'ni 0-6 yaş döneminde şekilleniyor. Bu nedenle gereklidir.*

İ1: *Eğitim-öğretimin anne karnında iken başladığı gerçeği artık herkesin malumudur. Bu yüzden sistemli ve düzenli bir gelişim için okul öncesi eğitim zorunlu olmalıdır.*

İ5: *Okul öncesi eğitimin gerekli olduğunu düşünüyorum. Çünkü erken çocukluk eğitiminin çocukların zihin ve bedensel gelişimleri üzerinde olumlu bir etkisinin olduğunu düşünüyorum.*

Okul öncesi eğitimin amacı

Katılımcılara ikinci olarak, okul öncesi eğitimin amacının ne olması gerektiğiyle ilgili görüşleri sorulmuştur.

Verilen yanıtlara ait içerik analizi sonuçları Tablo 2'de yer almaktadır.

Tablo 2. Okul öncesi eğitimin olması gereken amaçları

Temalar	Kategoriler	f	
		AO	İO
Çocuğun çok yönlü gelişimini destekleme	Gelişimin tüm alanlarını desteklemek (A1, A3, A8, A10, İ4, İ7, İ9)	4	3
	Özgüven kazandırmak (A1, A4, A9, A10, İ5)	4	1
	Dil gelişimini desteklemek (A2, İ2, İ5, İ7, İ9)	1	4
k (f= 29)	Çocukların gizil güçlerini ortaya çıkarmak (A5, A9, A10, İ1)	3	1

	Sosyal duygusal gelişimi desteklemek (A2, A7, İ1)	2	1
	Çocuklara kendini ifade edebilmeyi öğretmek (A4, A7)	2	-
	Motor gelişimi desteklemek (A2)	1	-
	Mutlu çocuklar yetiştirmek (A9)	1	-
	Problem çözme becerisi kazandırmak (İ8)	-	1
Çocuğu toplumsallaştırmak (f=18)	Çocukları ilkokula hazırlamak (İ1, İ3, İ7, İ9, İ10)	-	5
	Çocukları hayata hazırlamak (A9, İ2, İ6, İ10)	1	3
	Toplum kurallarını öğretmek (A7, A9)	2	-
	Çocuklara paylaşmayı öğretmek (A6, İ1)	1	1
	Çocuklara uyum sağlayabilmeyi öğretmek (A9, İ8)	1	1
	Çocuklara sorumluluk duygusunu öğretmek (A6)	1	-
	Ortak bir yetişme ortamı oluşturmak (İ9)	-	1
	Çocuklara işbirliğini öğretmek (İ2)	-	1

Tablo 2’de görüldüğü gibi, katılımcıların okul öncesi eğitimin amacının ne olması gerektiğine ilişkin görüşleri, çocuğun çok yönlü gelişimini desteklemek ve çocuğu toplumsallaştırmak üzere iki tema altında toplanmaktadır. Kategoriler incelendiğinde okul müdürlerinin en çok üzerinde durduğu amaçların; gelişimin tüm alanlarını desteklemek, özgüven kazandırmak, dil gelişimini desteklemek ve çocukları ilkokula hazırlamak olduğu görülmektedir. Görüşler incelendiğinde, çocuklara kendini ifade edebilmeyi öğretmek ve toplum kurallarını öğretmek gibi amaçların yalnızca anaokulu müdürlerince dile getirildiği görülmektedir. Öte yandan, çocukları ilkokula hazırlamak yalnızca ilkokul müdürleri tarafından dile getirilen bir amaç olmuştur. Katılımcıların bu konulardaki görüşlerini yansıtan bazı ifadeler aşağıda verilmiştir.

A3: Tüm gelişim alanlarında çocuğu geliştirmek.

A6:...Paylaşımıcı, kendi yaptıklarının sorumluluğunu alabilen çocuklar yetiştirmek olmalıdır.

İ5: Bence okul öncesi eğitimin amacı çocukların kendilerine güven duymalarını ve Türkçeyi güzel konuşmalarını sağlamak olmalıdır.

İ10: Okul öncesi eğitimin amacı, öğrencilerin okula uyumunu sağlamak ve temel becerilerin oluşmasına olanak sağlamak olmalıdır.

Okul öncesi eğitim programı

Katılımcılara okul öncesi eğitim programına ilişkin görüşlerinin neler olduğu sorulmuştur. Katılımcıların yanıtları içerik analizi ile incelenmiş, sonuçlar Tablo 3’de özetlenmiştir.

Tablo 3. Okul öncesi eğitim programına ilişkin görüşler

Temalar	Kategoriler	f	
		AO	İO
Programa yönelik olumlu görüşler (f=19)	Gelişim alanlarını desteklemesi (A2, A7, A10, İ6, İ7)	3	1
	Esnek olması (A6, A8, A10)	3	-
	Çocuk merkezli olması (A5, A10, İ1)	2	1
	İlkokula hazırlaması (İ3, İ7, İ9)	-	3
	Süreç odaklı olması (A6)	1	-
	Var olan potansiyeli ortaya çıkarması (A1)	1	-
	Sağlıklı eğitim ortamı oluşturması (A1)	1	-
	Türkçeyi geliştirmesi (A2)	1	-
	Açıklayıcı olması (A8)	1	-
	Aile katılım etkinliklerinin olması (A7)	1	-
Programa yönelik olumsuz görüşler (f=18)	Var olan sınıflara uygun olmaması (A3, A4, A9, A10)	4	-
	Etkinlik sayısının azlığı (A1, A8, A10, İ5)	3	1
	Var olan etkinliklerin gereksizliği (İ3, İ4)	-	2
	Gruplarda tek öğretmen olması (A3)	1	-
	Bahçe etkinliklerinin yetersizliği (A3)	1	-
	Ders saatlerinin uzunluğu (A7)	1	-
Aile katılım etkinliklerinin yetersizliği (A9)	1	-	

İçeriğinin kültürümüze aykırı olması (İ4)	-	1
Çocuklara kuralları öğretememesi (İ10)	-	1
İlkokula hazırlaması (İ6)	-	1
Eğitim bölgelerinin olmaması (İ7)	-	1

Tablo 3 incelendiğinde, katılımcıların okul öncesi eğitim programına ilişkin görüşlerinin genel olarak olumlu ve olumsuz görüşler olmak üzere iki tema altında toplandığı görülmektedir. Bağımsız anaokulu müdürlerinden 4'ü programın altyapıya uygun olmadığını, 3'ü programda yer alan etkinliklerin az olduğunu dile getirmiştir. Dikkati çeken diğer bir nokta ise ilkokul müdürlerinin programa ilişkin olumsuz görüşlerinin programla ilgili olmamasıdır. Bununla birlikte bağımsız anaokulu müdürlerinin tamamı genel olarak programa yönelik eleştirilerde bulunurken; bünyesinde anasınıfları bulunan ilkokul müdürlerinin 3'ü programı bilmediklerini ve bu nedenle de yorum yapamayacaklarını belirtmişlerdir. Katılımcıların bu konudaki görüşlerini yansıtan bazı ifadeler aşağıda verilmiştir.

A2: Çocuklarda var olan potansiyeli ortaya çıkarması. Sağlıklı bir eğitim öğretim ortamı oluşturması. Olumsuz olarak yeni programın ve etkinliklerin önceki programa göre az olması.

A10: Programın esnek ve çocuk merkezli olması programın olumlu yönüdür. Olumsuz yönleri ise etkinliklere eskisinden daha az yer verilmiş. Üstelik sınıflarımızın fiziki durumuna hiç uygun değil.

İ9: Okul öncesi programı ile ilgili derinlemesine bilgiye sahip değilim değerlendirmem doğru olmaz ancak bazılarının okul öncesi eğitim alması bazılarının bu eğitimi almayışı eğitimde eşitlik ilkesine uygun olmadığı şeklinde değerlendirilmektedir.

İ10: Programın olumsuz yönü olarak, öğrencilerin birinci sınıfa başladıklarında belli bir süre sınıf kurallarına riayet etmemeleri.

Okul öncesi öğretmenlerinden beklentiler

Araştırma kapsamında yanıt aranan bir başka soru, okul müdürlerinin okul öncesi öğretmenlerinden beklentilerinin neler olduğudur. Katılımcılara bu soru yöneltilmiş, yanıtlar içerik analizi ile incelenmiş, sonuçlar Tablo 4'te betimlenmiştir.

Tablo 4. Okul öncesi öğretmenlerinden beklentiler

Temalar	Kategoriler	f	
		AO	İO
Mesleki gelişim (f=19)	Kendini yenileyen kişiler olmaları (A1, A3, A4, A9, A10, İ7)	5	1
	Çocuklara olumlu davranışlar kazandırmaları (A8, İ2, İ6, İ8)	1	3
	Çocukların gelişim özelliklerini bilmeleri (A5, A6)	2	-
	Alanlarıyla ilgili donanımlı olmaları (A5, A6)	2	-
	Kitap okumaları (A4)	1	-
	Bakıcı gibi davranmamaları (A6)	1	-
	Eğitim seviyeleri yüksek olmalı (İ4)	-	1
	Teknolojiyle barışık olmaları (İ7)	-	1
	Daha çok çalışmaları (İ5)	-	1
Olumlu mesleki tutum (f=18)	Çocukları sevmeleri (A1, A2, A4, A9, A10, İ1, İ4, İ5)	5	3
	Mesleklerini sevmeleri (A2, A3, A10, İ3)	3	1
	Özverili olmaları (A9, İ5)	1	1
	Sorumluluk sahibi olmaları (A1)	1	-
	Kurumunu benimsemeleri (A2)	1	-
	Heyecanlarını kaybetmemeleri (A3)	1	-
Olumlu kişilik özellikleri (f=13)	Ev ziyareti yapmaları (İ10)	-	1
	Sabırlı olmaları (A5, A7, İ4)	2	1
	İletişim becerilerinin iyi olması (A1, İ7, İ10)	1	2
	Sakin olmaları (A7)	1	-
	Güler yüzlü olmaları (A7)	1	-
	Aktif olmaları (A1)	1	-
	Samimi olmaları (A2)	1	-
Ciddi olmaları (A2)	1	-	

Mizah duygusuna sahip olmaları (A7)	1	-
Empati kurabilmeleri (A7)	1	-

Tablo 4 incelendiğinde, okul öncesi eğitim öğretmenlerinden beklentilerin mesleki gelişim, olumlu mesleki tutum ve olumlu kişilik özellikleri olmak üzere üç tema altında toplandığı görülmektedir. Kategoriler dikkate alındığında, okul müdürlerinin öğretmenlerden öne çıkan beklentilerinin kendilerini yenilemeleri, çocukları sevmeleri ve sabırlı olmaları olduğu görülmektedir. Bu görüşlerin tamamı daha çok anaokulu müdürleri tarafından dile getirilmiştir. Yine olumlu kişilik özellikleri temasındaki görüşler de ağırlıklı olarak anaokulu müdürleri tarafından dile getirilmiştir. Dört katılımcının bu konulardaki görüşlerini yansıtan ifadeler aşağıda verilmiştir.

A1: Ciddiyet, samimiyet, özveri, işini ve çalıştığı kurumu sevmesi, en önemlisi çalıştığı kurumu benimsemesi.

A4: Kendilerini yenilemeleri, kitap okumaları, çocukları sevmeleri ve eğitim verdikleri çocukları kendi çocukları gibi görmeleri.

İ1: Meslektaşlarımızın öğrencileri kendi öz evlatları gibi görerek bu hassasiyetle çalışmalarını gerekmektedir.

İ7: Sosyal, gelişime açık, e destekli eğitime yatkın, kendini sürekli yenileyebilen çağın gerektiği şekilde teknoloji ve e- eğitimle barışık yenilikli, öz değerlerimize bağlı öğretmenler beklemekteyim.

Okul öncesi eğitimdeki temel sorunlar

Katılımcılara okul öncesi eğitimdeki temel sorunların neler olduğu sorulmuş, katılımcıların yanıtları içerik analizi ile incelenmiş ve sonuçları Tablo 5'te özetlenmiştir.

Tablo 5. Okul öncesi eğitimdeki temel sorunlar

Temalar	Kategoriler	f	
		AO	İO

Maddi yetersizlik (f=28)	Fiziksel yetersizlikler (A2, A3, A5, A9, A10, İ2, İ3, İ5, İ7, İ9, İ10)	5	6
	Materyal eksiklikleri (A2, A5, A7, A8, A10, İ1, İ2, İ5, İ6, İ7)	5	5
	Ödenek yetersizliği (A3, A4, A8, İ3, İ9)	3	2
	Çocukların büyük öğrencilerle aynı okulda olması (İ10)	-	1
	Kaynak kitap yokluğu (İ7)	-	1
Velilerle yaşanan problemler (f=13)	Velilerin okul öncesi eğitimin önemini anlamaması (A4, A6, A7, A9, A10, İ1)	5	1
	Anaokullarının bakımevi gibi algılanması (A4, A5, A6, A8, A10)	5	-
	Okulda verilen eğitimin evde desteklenmemesi (A2, İ8)	1	1
Personel problemleri (f=7)	Niteliksiz öğretmenler (A3, İ1, İ4, İ6)	1	3
	Personel çalıştırma (dışarıdan, sigortalı aşçı vb.) (A8, A10, İ3)	2	1
Çalışma saatleri (f=3)	Başlama-bitiş saatlerindeki okullar arası farklılıklar (A7, İ9)	1	1
	Öğle arasının olmaması (A7)	1	-

Tablo 5'ten de izlenebileceği gibi, okul müdürlerinin okul öncesi eğitimin temel problemlerine ilişkin görüşleri; maddi yetersizlik, velilerle yaşanan problemler, personel problemleri ve çalışma saatleri olmak üzere dört tema altında toplanmaktadır. Kategoriler incelendiğinde, özellikle fiziksel yetersizlikler ve materyal yetersizlikleri, velilerin okul öncesi eğitimin önemini anlamaması ve bir bakıcılık işi gibi algılaması ve öğretmenlerin niteliği en çok öne çıkan problemler olarak göze çarpmaktadır. Karşılaştırmalı olarak bakıldığında, velilerin okul öncesi eğitimin önemini anlamaması ve bir bakıcılık işi gibi algılamasının neredeyse sadece anaokulu müdürleri tarafından problem olarak görüldüğü anlaşılmaktadır. Okul öncesi öğretmenlerin niteliğini ise daha çok ilkokul müdürleri problem olarak görmektedir. Katılımcılardan bazılarının bu konulardaki görüşlerini yansıtan ifadeler şu biçimdedir:

A2:Eğitici oyuncak ve materyal eksikliği. Okulda verilen eğitici ve öğretici davranışların ev ortamında desteklenmemesi ve takip edilmemesi.

A10: Velilerin Okulu bakım evi gibi algılaması en büyük problemimiz. Beklentileri o yönde değişiyor tabii ki. Veliler okul öncesi eğitimin önemini anlayamıyorlar. Kreş gibi görüyorlar. Eğitim verdiğimizizin farkında değiller. Bir de sınıflarımızdaki eksiklikler. Sınıfların öğrenci sayısına göre küçük olması. Malzeme eksiklikleri. Aidatlarla sigortalı personel çalıştırma.

İ1: Velilerin okul öncesi eğitimin önemini kavrayamaması, araç-gereç oyuncak eksikliği, ön-lisans mezunu ücretli öğretmenlerin formasyon eksikliği

İ5:Temel sorunlar, öğretmen yetiştiren kurumlar öğrenci alırken bu dalda yetiştirilecek olanların ilgi ve yeteneklerine göre seçim yapılmalı.

Okul öncesi eğitimin daha nitelikli hale getirilmesi

Araştırma kapsamında katılımcılara okul öncesi eğitimin daha nitelikli hale getirilebilmesi için yapılabileceklerin neler olabileceği sorulmuştur. Katılımcıların yanıtları içerik analizi ile incelenmiş, sonuçlar Tablo 6'da özetlenmiştir.

Tablo 6. Okul öncesi eğitimin daha nitelikli hale getirilmesi

Temalar	Kategoriler	f	
		AO	İO
Destekleyici politikalar geliştirilmişli (f=22)	Okul öncesi eğitim zorunlu olmalı (A4, A5, A6, A10, İ2, İ3, İ9, İ10)	4	4
	Aile eğitim seminerleri yapılmalı (A1, A3, A5, A6, A7, A10, İ1)	6	1
	Öğretmen yetiştirmede uygulamaya önem verilmeli (A2, A3, A7, A8, İ4)	4	1
	Okul öncesi eğitim müstakil binalarda verilmeli (İ3, İ5)	-	2
Maddi eksiklikler giderilmeli	Devletin mali desteği olmalı (A2, A3, A4, A10, İ2, İ5, İ9)	4	3
	Fiziksel yetersizlikler giderilmeli (A2, A5,	3	4

(f=19)	A10, İ2, İ5, İ9, İ10)		
	Materyal eksiklikleri giderilmeli (A5, A9, İ1, İ5, İ10)	2	3
Eğitimin niteliği	Yaparak-yaşayarak öğrenme desteklenmeli (A9, İ7, İ8)	1	2
arttırılmalı	Sınıf dışı etkinlikler desteklenmeli (İ6, İ7)	-	2
(f=6)	Oyun temelli eğitim verilmeli (İ6)	-	1

Tablo 6'da görüldüğü gibi, katılımcılar okul öncesi eğitimin daha nitelikli hale getirilmesi için destekleyici politikalar geliştirilmesini, maddi eksikliklerin giderilmesini ve eğitimin niteliğinin arttırılmasını önermektedir. Katılımcıların en çok öne çıkan önerileri; zorunlu eğitime geçilmesi, aile eğitimleri yapılması, devletin mali destek sağlaması ve fiziksel yetersizliklerin giderilmesi olmuştur. Karşılaştırmalı olarak bakıldığında, aile eğitimleri ve öğretmen yetiştirme konularını daha çok anaokulu müdürlerinin dile getirdiği görülmektedir. Bunun yanında eğitimin niteliğine ilişkin öneriler ise daha çok ilkokul müdürleri tarafından gündeme getirilmiştir. Katılımcılardan bazılarının bu konulardaki örnek ifadeleri aşağıdaki gibidir.

A3: Eğitim fakültelerinde uygulamaya daha çok yer verilebilir, mesleki gelişim seminerleri artırılabilir, belediye, yerel ve özel kuruluşlar maddi destek verebilir.

A4: Zorunlu hale getirilmesi ve oyuncak, temizlik malzemeleri gibi temel ihtiyaçların devlet tarafından karşılanması gerekir.

İ4: Öğretmen yetiştiren kurumlar öğrenci alırken bu dalda yetiştirilecek olanların ilgi ve yeteneklerine göre seçim yapılmaması temel sorunlardandır.

İ7: Gezi-gözlem etkinliklerine ağırlık verilebilir. Yaparak-yaşayarak öğrenme metodu uygulanırsa daha iyi olacaktır.

Okul öncesi eğitime ilişkin somut çalışmalar

Okul müdürlerine son olarak, okul öncesi eğitimin niteliğini arttırmak için yaptıkları somut çalışmaların neler olduğu sorulmuştur. Yanıtlar içerik analizi ile incelenmiş, sonuçlar Tablo 7’de betimlenmiştir.

Tablo 7. Okul öncesi eğitime ilişkin somut çalışmalar

Temalar	Kategoriler	f	
		AO	İO
Öğretmen çalışmaları (f=16)	Aile eğitimi seminerleri (A1, A2, A4, A7, A9, A10, İ1, İ3, İ9)	6	3
	Alan taraması yapmak (A1, A7)	2	-
	Veli ziyaretleri (A5, İ10)	1	1
	Öğretmen seminerleri (A4)	1	-
	Farklı ülkelerdeki eğitimleri incelemek (A3)	1	-
	Proje hazırlamak (A3)	1	-
Fiziksel çalışmalar (f=10)	Fiziksel düzenlemeler yapmak (A2, İ2, İ4, İ7, İ10)	1	4
	Sınıf materyallerini yenilemek (A2, A10)	2	-
	Teknolojik materyal temini (A2, İ7)	1	1
	Etkinlik atölyesi açmak (A3)	1	-
Öğrenci çalışmaları (f=5)	Tiyatro, drama vb. etkinlikler (A5, A8)	2	-
	Geziler (A4)	1	-
	Kulüp faaliyetleri (A8)	1	-
	Çocukların birinci sınıfta vakit geçirmesinin sağlanması (İ8)	-	1
Tanıtım çalışmaları (f=3)	Afişler ve broşürler kullanmak (A4, A7)	2	-
	Web sayfasının etkin kullanımı (A4)	1	-

Tablo 7’de görüldüğü gibi, okul müdürlerinin okul öncesi eğitimin niteliğini arttırmak üzere yaptıkları somut çalışmalar; öğretmen çalışmaları, fiziksel çalışmalar, öğrenci çalışmaları ve tanıtım çalışmaları olmak üzere dört tema altında toplanmaktadır. Kategoriler dikkate alındığında, müdürlerin en çok aile eğitimi seminerleri ve fiziksel düzenlemeler yaptıkları anlaşılmaktadır. Aile eğitimi seminerlerini daha çok anaokulu

müdürleri uygularken fiziksel düzenlemeler ağırlıklı olarak ilkokul müdürlerince işe koşulmuştur. Genel olarak bakıldığında, anaokulu müdürlerinin daha çok somut çalışma yaptığı görülmektedir. Katılımcılardan ikisinin bu konulardaki görüşlerini yansıtan iki ifade aşağıda verilmiştir.

A9: Aile eğitimi toplantıları yapmaktayız ailelerin ihtiyaç duyduğu konularda öğretmenlerimiz ve işbirliğini alabileceğimiz bir kurum personeliyle ilkini yaptık Toplantılarımız 2. Dönem devam edecek.

A4: Aile katılımı, geziler, web sitesinin etkili kullanımı, afişler ve öğretmenlerin eğitim seminerlerine katılması.

İ7: Kırılan oyuncakların yenilenmesi, sosyal imkanlar ölçüsünde çocuk oyun alanlarını geliştirmek, öğrencilere etkinliklerde destek olması açısından hediyeleşme kültürünü yaygınlaştırmak, projeksiyon desteği ile düzeylerine uygun vcd, vb gibi dokümanlardan yararlanmaları için sınıfı e-egitim destekli olarak öğretmenin hizmetine sunmak vb. çalışmaları okul yöneticisi olarak elimden gelenin fazlasını yapmaya çalışıyorum.

İ8: Anasınıfı öğrencileri zaman zaman 1.sınıf öğrencileri ile aynı ortama alınmaktadır. Böylelikle bu çocukların adaptasyon sorunları azaltılmakta ve çocukların bir üst sınıfta karşılaşacağı sınıf ortamına hazırlanmalı sağlanmaktadır. Çocuklara küçük küçük ama gelişimlerini sağlayacak görevler verilmektedir.

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Araştırmada anaokulu ve bünyesinde anasınıfı bulunan ilkokul müdürlerinin okul öncesi eğitimin gerekliliği ve amaçlarından niteliğinin artırılmasına, çeşitli yönlerine ilişkin görüşleri incelenmiştir. Böylelikle hem genel olarak okul öncesi eğitimin yönetimi konusu irdelenmiş hem de anaokulları ve ilkokullar bünyesinde yürütülen okul öncesi eğitimin yönetimindeki farklılaşma ortaya konulmaya çalışılmıştır.

Genel olarak bakıldığında okul müdürlerinin okulöncesi eğitimin gerekliliği konusunda hem fikir oldukları görülmüştür. Okul öncesi eğitimin gerekliliği, çok yönlü gelişimi desteklemesi ve olumlu değerler kazandırması olmak üzere iki temel nedene bağlanmaktadır. Okul öncesi eğitimin sorumluluk duygusu ve özgüven kazandırması, çocuğa iyi bir ortam sunması ve annelerin bu süreçte yetersiz kalması yalnızca anaokulu müdürlerince dile getirilen gereklilik nedenleridir. Okul öncesi eğitimin gerekliliği konusunda ortak bir görüş çıkmasına rağmen, yukarıda sayılan konuların yalnızca anaokulu müdürlerince dile getirilmiş olması aslında anaokullarında görev yapan müdürlerin akademik becerilerden çok davranış öğrenimine odaklanmalarından kaynaklanıyor olabilir. Bununla birlikte annelerin eğitim sürecinde yetersiz kalabilecekleri düşüncesi incelendiğinde, anaokulu müdürlerinin okul öncesi eğitim programına ilkökul müdürlerinden daha fazla hâkim oldukları ileri sürülebilir. Çünkü Okul Öncesi Eğitim Programında (2013) okul öncesi eğitimin amaç ve görevleri dört maddede özetlenirken üzerinde durulan noktalardan bir tanesi de “şartları elverişsiz çevrelerden ve ailelerden gelen çocuklar için ortak bir yetiştirme ortamı yaratmak” şeklinde karşımıza çıkmaktadır.

Okul müdürlerine göre okul öncesi eğitimin amacı çocuğun çok yönlü gelişimini desteklemek ve çocuğu toplumsallaştırmak olmalıdır. Görece önemli görülen amaçlar, gelişimin tüm alanlarını desteklemek, özgüven kazandırmak, dil gelişimini desteklemek ve çocukları ilkökula hazırlamaktır. Senemoğlu (1994), çocuğun kendini tanıması ve kabul etmesini, sosyalleşmesini, dil gelişimini ve çok yönlü düşünme ve problem çözme becerileri kazanmasını okulöncesi eğitimin en önemli amaçları arasında göstermektedir. Bu araştırmada, çocuklara kendini ifade edebilmeyi öğretmek ve toplum kurallarını öğretmek gibi amaçlar yalnızca anaokulu müdürlerince dile getirilirken, çocukları ilkökula hazırlamak yalnızca ilkökul müdürleri tarafından dile getirilen bir amaç olmuştur. Görüldüğü kadarıyla alanyazında ortaya konulan amaçlar daha çok anaokulu müdürleri tarafından dile

getirilmiştir. Genel olarak anaokulu müdürleri, okul öncesi eğitimin amaçları konusunda çok fazla sayıda görüş dile getirmekte ve daha çok da sosyal duygusal alana yönelik amaçları gerekli görmektedir. İlkokul müdürlerinin görüşleri ise daha çok yönetmelikte şu anda yer alan amaçlarla sınırlı kalmakta ve yeni fikirler görülmemektedir. Bunun önüne geçebilmek için bünyesinde anasınıfı bulunan ilkokul müdürlerine okul öncesi eğitime yönelik çeşitli hizmet içi eğitimlerin verilmesi önerilebilir.

Okul müdürleri okul öncesi eğitim programının hem olumlu hem de olumsuz yönlerinin olduğunu düşünmektedir. Bağımsız anaokulu müdürlerinden dördü programın altyapıya uygun olmadığını, üçü programda yer alan etkinliklerin az olduğunu dile getirmiştir. Dikkati çeken diğer bir nokta ise ilkokul müdürlerinin programa ilişkin olumsuz görüşlerinin programla ilgili olmamasıdır. Bununla birlikte bağımsız anaokulu müdürlerinin tamamı genel olarak programa yönelik eleştirilerde bulunurken; bünyesinde anasınıfı bulunan ilkokul müdürlerinin 3'ü programı bilmediklerini ve bu nedenle de yorum yapamayacaklarını belirtmişlerdir. Zembat (2012), okul öncesi öğretmenlerinin yöneticileri ile yaşadıkları çatışmaların temelinde ilköğretim okulu müdürlerinin okul öncesi eğitimi tam olarak anlayamamalarının yattığını tespit etmiştir. Aslında okul öncesi eğitim, ilköğretim gibi tamamen bağımsız bir eğitim kademesidir. Bu dönem çocukları gelişim dönemleri itibarıyla farklı bir öğrenci profilini oluşturmaktadır. Dolayısıyla bu sınıfların havası, kültürü, eğitim ortamı ve benzer diğer değişkenler ilkokullardan farklılık göstermektedir. Bu nedenle okul öncesi eğitim sürecinin bu alana hakim olan yöneticiler tarafından yönetilmesinin daha etkili bir eğitim süreci ile sonuçlanacağı ileri sürülebilir.

Okul müdürleri okul öncesi eğitim öğretmenlerinden kendilerini mesleki olarak geliştirmelerini, olumlu mesleki tutum ve olumlu kişilik özellikleri sergilemelerini beklemektedir. Okul öncesi öğretmenlerinin yaşam boyu öğrenme yeterliklerine yönelik algılarının değerlendirildiği çalışmada Pınarcık ve diğ. (2016) okul öncesi öğretmenlerinin

yaşam boyu öğrenmede kendilerini yeterli seviyede algıladıklarını belirlemişlerdir. Bu da öğretmenlerin yeterlik algısının okul müdürlerinin beklentilerini karşıladığını söylememizi sağlayabilir.

Okul müdürlerinin öğretmenlerden öne çıkan beklentileri kendilerini yenilemeleri, çocukları sevmeleri ve sabırlı olmalarıdır. Bu görüşlerin tamamı daha çok anaokulu müdürleri tarafından dile getirilmiştir. Parmaksız ve Sıcak'da (2015) gelişen teknolojiler, değişen ve artan ihtiyaçlar, eğitim öğretim alanındaki çağdaş yaklaşımların öğretmen eğitiminde hizmetiçi eğitimleri gerekli kıldığını belirtmişlerdir. Yine olumlu kişilik özellikleri temasındaki görüşler de ağırlıklı olarak anaokulu müdürleri tarafından dile getirilmiştir. Dikkat çeken önemli bir nokta, anaokulu müdürlerinin öğretmenlerden beklentilerinin bünyesinde anasınıflı bulunan ilkökul müdürlerinin beklentilerinden çok daha fazla olmasıdır. Buradan aslında bağımsız anaokulu müdürlerinin okul öncesi eğitime daha fazla önem verdikleri ve bu sebeple de öğretmenlere yönelik çok daha fazla beklenti içerisinde oldukları sonucuna ulaşılabilir.

Okul müdürleri okul öncesi eğitimin temel problemlerini maddi yetersizlik, velilerle yaşanan problemler, personel problemleri ve çalışma saatleri başlıkları altında ele almaktadır. Okul öncesi eğitim kurumlarında öğretmenlerin karşılaştığı yönetim sorunlarının incelendiği bir başka çalışmada en çok karşılaşılan sorunların denetim, mesai saatleri, yardımcı personel, okul aidatları, okul bahçe alanları ve öğrenci sayıları konularında olduğu tespit edilmiştir (Ada, Küçükali, Akan ve Dal, 2014). Bu yönüyle, araştırma sonuçlarının alanyazınla benzerlik gösterdiği söylenebilir. Okul öncesi eğitim için gerekli olan mali desteğin diğer resmi kurumlarda olduğu gibi devlet tarafından karşılanması önerilebilir. Ayrıca anaokulu müdürlerinin okul öncesi eğitime ilişkin görüşleri ile alanda çalışan öğretmenlerin görüşleri karşılaştırılarak yönetim ve eğitim açısından ne gibi problemlerle karşılaştığı irdelenebilir.

Özellikle fiziksel yetersizlikler ve materyal yetersizlikleri, velilerin okul öncesi eğitimin önemini anlamaması ve bir bakıcılık işi gibi algılaması ve öğretmenlerin niteliği en çok öne çıkan problemler olarak göze çarpmaktadır. Benzer biçimde Kerem ve Cömert (2005) de Türkiye’de okul öncesi eğitimde en önemli görülen problemlerin başında fiziksel çevreyle ilgili olduğunu saptamıştır. Aysu ve Aral (2016) tüm öğrenme merkezleri için MEB tarafından materyal desteğinin sağlanmasının yanında okul öncesi öğretmenlerinin materyal temininde çeşitli kurum ve kuruluşlarla işbirliği yapmasının uygun olabileceğini dile getirmişlerdir. Bu yönüyle araştırma sonuçları alan yazınla tutarlıdır. Karşılaştırmalı olarak bakıldığında, velilerin okul öncesi eğitimin önemini anlamaması ve bir bakıcılık işi gibi algılamasının neredeyse sadece anaokulu müdürleri tarafından problem olarak görüldüğü anlaşılmaktadır. Okul öncesi eğitim öğretmenlerinin niteliğini ise daha çok ilkokul müdürleri problem olarak görmektedir.

Okul müdürleri, okul öncesi eğitimin daha nitelikli hale getirilmesi için destekleyici politikalar geliştirilmesini, maddi eksikliklerin giderilmesini ve eğitimin niteliğinin arttırılmasını önermektedir. Öne çıkan somut öneriler, zorunlu eğitime geçilmesi, aile eğitimleri yapılması, devletin mali destek sağlaması ve fiziksel yetersizliklerin giderilmesi olmuştur. Aile eğitimleri ve öğretmen yetiştirme konularını daha çok anaokulu müdürleri; eğitimin niteliği konusunu ise ilkokul müdürleri dile getirmiştir. Magnuson, Meyers, Ruhm ve Waldfoegel (2004), Amerika’da eğitim ve gelir seviyesi düşük olan ailelerin çocuklarını okul öncesi eğitime gönderme oranlarının daha düşük olduğunu bildirmektedir. Benzer durumun Türkiye için de söz konusu olduğu kabul edilecek olursa, okul öncesi eğitime katılımın sağlanması konusunda hem aile eğitimlerinin hem de zorunlu eğitimin önemli olduğu ileri sürülebilir. Bu görüşü destekler biçimde Gedikoğlu (2005) da okulöncesi eğitimin zorunlu hale getirilmesi gerektiğini belirtmektedir. Türkiye’de 2009-2010 eğitim öğretim döneminde okul öncesi eğitim 32 ilde pilot bir uygulama ile 60-72 ay arasındaki

çocuklara zorunlu hale getirilmiştir (Atakan, 2010). Bu dönemde yine AÇEV'in başlatmış olduğu "7 Çok Geç", "Geleceğe İlk Adım" gibi kampanyalar da okul öncesi eğitimin yaygınlaşmasında önemli rol oynamıştır (AÇEV, 2016). Okul öncesi eğitimde hızlı gelişmeler sağlandığı dönemde, 2012 yılında geçilen 12 yıllık zorunlu eğitim uygulamaları kapsamında ilkokula başlayacak çocukların yaşlarının 72 aylıktan 66 aylığa çekilmiş olması ve velinin yazılı isteğine bağlı olarak da 60 aya indirilmesi okul öncesi eğitim kurumlarına kayıt olacak çocukların ilkokullara kayıt olmasına neden olmuştur. 12 yıllık eğitime yönelik uygulamalar konulu genelgede (MEB, 2012) her ne kadar 48-60 ay arası çocuklar için 2013 yılı sonuna kadar yüzde yüz okullaşma oranı hedeflenmiş olduğu belirtilse de ay aralığından dolayı bu hedef ikinci planda kalmıştır. Bu durumun okul öncesi eğitimin gelişmesindeki ivmeyi düşürdüğü söylenebilir.

Okul öncesi eğitimin niteliğini arttırmak için yapılan çalışmalar; öğretmen çalışmaları, fiziksel çalışmalar, öğrenci çalışmaları ve tanıtım çalışmaları başlıkları altında toplanmaktadır. Okul müdürleri en çok aile eğitimi seminerleri ve fiziksel düzenlemeler yapmaktadırlar. Aile eğitimi seminerleri daha çok anaokulu müdürlerince, fiziksel düzenlemeler ise ilkokul müdürlerince uygulanmaktadır. Anaokullarının zaten kurulum aşamasında fiziksel özelliklerinin okul öncesi eğitim için uygun olması; ancak ilkokullarda anasınıfları açısından pek çok fiziksel yetersizliğin bulunması okul müdürlerinin öncelik konularını değiştirmiş olabilir. Genel olarak bakıldığında anaokulu müdürlerinin yaptıkları somut çalışmaların ilkokul müdürlerine oranla çok daha fazla olduğu görülmüştür. Bu farklılığın anaokullarında okul müdürünün tek işinin okul öncesi eğitim olmasına rağmen ilkokullarda temel eğitimle birlikte yürütülmeye çalışılan okul öncesi eğitimin ikinci plana atılmasına bağlı olabileceği düşünülebilir. Bunun önüne geçebilmek için Bağımsız anaokullarının sayısı artırılması önerilebilir. Ayrıca bu araştırma bünyesinde anasınıfı bulunan ilkokul müdürlerine yönelik olarak derinleştirilebilir. İlkokul müdürlerinin okul

öncesi eğitime ilişkin görüşleri hizmet içi eğitim verilerek ne oranda değiştiği gözlemlenmeye çalışılabilir.

Kaynaklar

- AÇEV (2016). Dünden bugüne AÇEV. <http://www.acev.org/biz-kimiz/dunden-bugune> adresinden 29.09.2016 tarihinde alınmıştır.
- Ada, Ş., Küçükali, R., Akan, D. & Dal, M. (2014). Okul öncesi eğitim kurumlarında yönetim sorunları. *Middle Eastern & African Journal of Educational Research*, 12, 32-49.
- Ashima, V. D. & Naik, A. P. (2010). *Educational management*. Mumbai: Himalaya Publish in House.
- Ashu, F. E. (2014). *Effectiveness of school leadership and management development in Cameroon*. United Kingdom: Cambridge Scholars Publishing.
- Atakan, B. (2010). Okul öncesi eğitim 57 ilde zorunlu oluyor. <http://www.milliyet.com.tr/okul-oncesi-egitim-57-ilde-zorunlu-oluyor/guncel/gundemdetay/04.07.2010/1258902/default.htm> adresinden 29.09.2016 tarihinde alınmıştır.
- Aysu, B. & Aral, N. (2016). Okul öncesi öğretmenlerinin öğrenme merkezleri hakkındaki görüş ve uygulamalarının incelenmesi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 24(5), 2561-2574.
- Balıkçı, A., Aypay, A. ve Akbaşı, S. (2016). Okul yöneticilerinin örgütsel rolleri (13. Bölüm). Ed: Ahmet Aypay, *Türkiye’de eğitim yöneticileri ve maarif müfettişleri içinde*. Ankara: Pegem Akademi.
- Barnett, W. S. (1992). Benefits of compensatory preschool education. *The Journal of Human Resources*, 27(2), 279-312.
- Barnett, W. S. (1993). Benefit-cost analysis of preschool education: Findings from a 25-year follow-up. *American Journal of Orthopsychiatry*, 63(4), 500-508.
- Başal, H. A. (2005). *Okul öncesi eğitim*. İstanbul: Morpa.
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö. E. , Karadeniz, Ş. & Demirel F. (2012). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi.

- Çiçek Sağlam, A., Alımtirin, Z. & Yancı, Z. (2009). *İlköğretim okulu yöneticilerinin öğretmenlere yönelik mesleki rehberlik görevlerini gerçekleştirme düzeyleri*. 14-15 Mayıs 2009, IV. Ulusal Eğitim Yönetimi Kongresi'nde sunuldu, Denizli.
- Gedikoğlu, T. (2005). Avrupa Birliği sürecinde Türk Eğitim Sistemi: Sorunlar ve çözüm önerileri. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1(1), 66-80.
- Gülmez, D. ve Yavuz, M. (2016). Eğitim liderliği ve yönetimi kapsamında 2012 yılında yayınlanmış olan makalelerin amaç ve yöntem bakımından değerlendirilmesi. *İlköğretim Online*, 15(2), 318-329.
- Karataş, İ. H. (2016). Mevcut okul müdürlerinin Hizmet-içinde / işbaşında yetiştirilmesi (10. Bölüm). Ed: Ahmet Apay, *Türkiye'de eğitim yöneticileri ve maarif müfettişleri içinde*. Ankara: Pegem Akademi.
- Kerem, E. A. ve Cömert, D. (2005). Türkiye'de okul öncesi eğitimin sorunları ve çözüm önerileri. *Eurasian Journal of Educational Research*, 21, 155-172.
- Magnuson, K. A., Meyers, M. K., Ruhm, C. J. & Waldfogel, J. (2004). Inequality in preschool education and school readiness. *American Educational Research Journal*, 41(1), 115-157.
- MEB (2012). 12 Yıllık Zorunlu Eğitime Yönelik Uygulamalar <http://www.meb.gov.tr/haberler/2012/12YillikZorunluEgitimeYonelikGenelge.pdf> adresinden 14.03.2017 tarihinde alınmıştır.
- MEB (2014). http://mevzuat.meb.gov.tr/html/ilkveokuloncyon_0/ilkveokuloncyon_0.html adresinden 14.07.2016 tarihinde alınmıştır.
- MEB (2015). Millî Eğitim Bakanlığı Eğitim Kurumları Yöneticilerinin Görevlendirilmelerine Dair Yönetmelik. <http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2015/10/20151006-2.htm> adresinden 14.07.2016 tarihinde alınmıştır.
- MEB (2016a). Okul Öncesi Eğitim Programı. http://tegm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2013_04/04124340_programkitabi.pdf adresinden 09.09.2016 tarihinde alınmıştır.

- MEB (2016b). Milli Eğitim İstatistikleri: Örgün Eğitim 2015-2016.
http://sgb.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2016_03/3004434_5_meb_istatistikleri_orgun_egitim_2015_2016.pdf
adresinden 10.08.2016 tarihinde alınmıştır.
- Parmaksız, R. Ş. ve Sıcak, A. (2015). Uzaktan hizmetiçi eğitime ilişkin öğretmen görüşleri. *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 8(4), 187-212.
- Pınarcık, Ö., Özözen Danacı, M., Deniz, M. E. & Eran, E. (2016). Okul öncesi öğretmenlerinin yaşam boyu öğrenme yeterliklerine yönelik algıları. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 16(4), 1966-1983.
- Poyraz, H. & Dere, H. (2003). *Okul öncesi eğitiminin ilke ve yöntemleri*. Ankara: Anı Yayıncılık
- Senemoğlu, N. (1994). Okulöncesi eğitim programı hangi yeterlikleri kazandırmalıdır? *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 10, 21-30.
- Şahin E. (2005). *Okulöncesi eğitimi öğretmen adayları ve öğretmenleri için uygulama kılavuzu*. Ankara: Anı Yayıncılık
- Thwaites, J. (2008). *100 Ideas for the early years: 100 ideas for teaching personal, social and emotional development*. New York: Continuum.
- Turan, F. (2016). Okul öncesi eğitim kurumlarında eğitim öğretim faaliyetlerinin denetimi. *Uluslararası Avrasya Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(7), 94-119.
- Turan, S., Yıldırım, N. & Aydoğdu, E. (2012). Okul müdürlerinin kendi görevlerine ilişkin bakış açıları. *Pegem Eğitim ve Öğretim Dergisi*, 2(3), 63-76.
- Yaşar, M. C. ve Aral, N. (2010).Yaratıcı düşünme becerilerinde okulöncesi eğitimin etkisi. *Kuramsal Eğitim Bilim Dergisi*, 3(2), 201-209.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2004). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin.
- Yörük, S. ve Akalın-Akdağ, G. (2010). İlköğretim okul müdürlerinin öğretimsel liderlik davranışlarının etkililiği ölçeğinin geliştirilmesi. *Kuramsal Eğitim Bilim*, 3(1), 66-92.

Zembat, R. (2012). Okul öncesi öğretmenlerinin okul yöneticisi, meslektaşları ve aileler bağlamında algıladıkları çatışma durumlarının incelenmesi. *Eğitim ve Bilim*, 37(163), 203-215.

Examination of the School Principals' Opinions on Pre-School Education[†]

Emine Sildir^{1,*} and Uğur Akın²

¹Amasya University, Amasya
²Gaziosmanpaşa University, Tokat

Received: 30.09.2016 - Revised: 16.03.2017 - Accepted: 21.03.2017

Citation: Sildir, E. & Akın, U. (2017). Examination of the School Principals' Opinions on Pre-School Education. *Amasya Education Journal, 6(1)*, 134-165.

Summary

Problem Statement: Nowadays, the necessity of pre-school education is a well-accepted fact since children are supported in all developmental areas. Providing pre-school education accepted as an important step in child's development of the desired quality and reaching the specified goals, the subject of preschool education management is seen as an important research area. As Çiçek Sağlam, Alimterin and Yancı (2009) have stated, school managers are at the head of education and teaching activities at school and the main factor in the success of both students and teachers can be regarded as the school manager.

Purpose of the Study: In this study, it was aimed to comparatively examine the opinions of independent nursery managers and principals of elementary schools including nurseries on pre-school education. In the study, a multiple case study among the qualitative

*Corresponding author: Phone: +90 358 2040016, E-mail: emine.sildir@amasya.edu.tr

[†]This study is produced from the non-thesis master's degree dissertation named "Opinions of Independent Nursery Managers and Principals of Elementary Schools Including Nurseries on Pre-School Education".

ISSN: 2146-7811, ©2017 doi:

research traditions was employed. In creating the study group, stratified purposive sampling among the purposive sampling techniques was employed and while independent nursery managers comprised one stratum, elementary school principals comprised another stratum. Within the scope of the study, the opinions of 10 nursery managers working in independent nurseries in Tokat Province and 10 principals of elementary schools which included a nursery were obtained. A personal information form prepared by the researcher and a semi-structured interview form were used as a data collecting tool. The content analyses of the data obtained through the forms were conducted within the given themes and the interpretation of the results emerged was performed. Relevant recommendations were listed in line with the results.

Method(s): When the responses of school principals to the necessity of pre-school education were examined, that all school principals stated that pre-school education was necessary and that they described the problems in pre-school education in a similar way drew attention.

Findings and Discussions: When the findings regarding the purpose of pre-school education were examined, it was observed that nursery managers gave more detailed responses. It was considered that this situation was associated with the fact that nursery managers came from the area itself. When the findings regarding the Pre-School Education Program were examined, it was understood that the information levels of elementary school principals about the program were lower when compared to nursery managers. When the expectations of school principals from nursery teachers were examined, it drew attention that nursery managers had more detailed and behaviour-oriented expectations. It was observed that all school principals had an idea about making pre-school education more qualified. When the studies carried out in this field were examined, it was understood that nursery managers carried out more studies.

Conclusions and Recommendations: According to the data obtained from the study, it was observed that there were some similarities and differences between the opinions of elementary school principals and nursery managers on pre-school education. In general, when the basic problems in pre-school education are examined, it draws attention that independent nursery managers and principals of elementary schools which include a nursery indeed try to cope with the same

problems and encounter the same problems. Along with this, it was concluded that independent nursery managers gave recommendations towards the purposes pre-school education ought to have, that they had a better command of the available program when compared to elementary school principals and that their expectations from preschool teachers were more when compared to elementary school principals. Giving various in-service training on pre-school education to the principals of elementary schools which include a nursery can be recommended. Furthermore, through giving pre-school education at independent nurseries, it can be ensured that the managers who have a voice in the management of children's education environments come from the area.

Keywords: Pre-School Education, Pre-School Management, School of Management